

Seminár k SPP 2027+

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 25. januára 2023

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Seminár k SPP 2027+

Zahájenie seminára

Henri Brichart (FR), predseda pracovnej skupiny C-C pre priame platby, zahájil seminár, zdôraznil dôležitosť včasnej prípravy budúcej SPP27+ a predstavil hlavné obavy poľnohospodárskeho odvetvia. Treba zohľadniť všetky výzvy a problémy, ktorým odvetvie aktuálne čelí, napr. dopad pandémie, vojna na UA, energetická kríza, atď. Preto C-C v predstihu zahájila diskusie o budúcej SPP v rámci seminárov v januári a februári. Od marca do júna budú témy prerokovávať pracovné skupiny pre priame platby, SPP a rozvoj vidieka. Pozícia by mala byť schválená počas júnových prezídií a predtým v skupine POCC/CCC.

Prezentácia DG AGRI - Michael Scannell

Zástupca Komisie ocenil zahájenie reflexie o budúcej SPP v rámci C-C. Upozornil, že konkrétne plány Komisie o vízii a všeobecnom rámci budúcej SPP zatiaľ neexistujú. Upozornil aj na európske voľby, ktoré sa budú konať v máji 2024, až potom budú známe politické iniciatívy novej Komisie, ktoré sa bude týkať aj nového viacročného finančného rámca (VFR) a SPP. Ďalším zásadným aspektom bude európsky rozpočet, ekonomické cykly a miera inflácie. Tá má veľký dopad na dotácie – reálne vďaka nej dochádza k výraznému zníženiu podpôr v rámci SPP. Zástupca Komisie upozornil, že súčasný VFR bol ustanovený v období nízkej a stabilnej inflácie, preto je dôležité, aby sa vo vyjednávaniach o budúcom VFR zohľadnila aj vysoká miera inflácie. Zástupca Komisie sa zmienil aj o problematike potravinového zabezpečenia, nové politické iniciatívy by podľa neho nemali spôsobiť presun produkcie potravín do tretích krajín. Na druhej strane sa budú verejnosť a neziskové organizácie veľmi zaujímať o výkonnosť vlastnej SPP – t. j. ako sa politike darí pri dosahovaní stanovených cieľov. Pri príjmoch poľnohospodárov zástupca Komisie spomenul problematiku prerozdeľovania priamych platieb poľnohospodárskym podnikom s ohľadom na ich veľkosť. Ďalšou témou budú obchodné dohody EÚ, pre SPP bude kľúčovým aj to, či a príp. kedy sa stane UA súčasťou EÚ a bude mať prístup na voľný trh EÚ. V kontexte posledných udalostí je isté, že verejnosť aj politici si síce uvedomujú dôležitosť poľnohospodárstva, ale do budúcnosti bude potrebné produkciu ešte navýšiť na zaistenie globálnej potravinovej bezpečnosti a naplniť očakávania s ohľadom na zdravú výživu a dopady na životné prostredie. Na záver uviedol, že budúca SPP získa politický smer udaný budúcou Komisiou, politický proces bude zahŕňať aj konzultácie so zúčastnenými stranami, aby bola zaistená maximálna transparentnosť.

Debata s členmi

DE zástupca sa pýtal na časový harmonogram, na čo zástupca Komisie uviedol, že podľa jeho názoru sa budú politici usilovať o rýchle jednania, keďže SPP 2020+ bola prijatá oneskorene.

LT zástupca zopakoval, že podľa Zmluvy o EÚ má SPP danú rolu, ktorá nesmie byť oslabovaná, naopak, niektoré články by mali byť posilnené.

IT reprezentantka odporučila, aby Komisia viac sledovala napĺňanie Zmluvy, ktorá jasne definuje rolu poľnohospodárstva a SPP. Finančné prostriedky SPP by mali byť poskytované aktívnym a na trh produkujúcim poľnohospodárom. Na posilnenie potravinovej bezpečnosti by mali slúžiť nové technológie a techniky.

IE reprezentant upozornil na pôvodné ciele SPP – podpora produkcie potravín, novozavedené ekoschémy však tento trend zmenili, t. j. namiesto produkcie potravín sú finančne podporované environmentálne opatrenia. Odporučil opatrnosť, pretože pokles fariem v EÚ je dramatický, pričom zaistenie potravinovej bezpečnosti je zásadné.

AT zástupca upozornil, že treba zohľadniť a posúdiť dlhodobý výhľad príjmu poľnohospodárov. Ďalej je dôležitý externý trh (obchodné zmluvy s Austráliou, Mercosurom) a upozornil aj na špecifickú situáciu UA, ktorá má schopnosť produkovať 10x viac poľnohospodárskych komodít, než potrebuje pre vlastnú spotrebu.

Zástupca Komisie zopakoval zložitosť jednaní o budúcom VFR, členské štáty odmietajú do rozpočtu EÚ prispievať viac. Podľa neho je dôležité, aby poľnohospodárska produkcia existovala vo všetkých členských štátoch – DG AGRI je proti jej koncentrácii iba v niekoľkých štátoch a na tento účel slúži program rozvoja vidieka. K otázkam o UA uviedol, že aktuálne skutočne existuje snaha o jej väčšiu integráciu, podoba SPP v prípade prístúpenia UA do EÚ bude výzva.

FR reprezentant upozornil na neakceptovateľné ciele Komisie v rámci EZD v kontexte súčasných výziev, vrátane generáčnej obmeny. Pokiaľ má byť poľnohospodárstvo pre mladú generáciu atraktívne, musia mať poľnohospodári zaistený dostatočný príjem.

Zástupca Komisie k poznámke o politikách ovplyvňujúcich poľnohospodárov a prípadné obmedzovanie kompetencií DG AGRI uviedol, že ide o nové politické ambície EÚ v podobe EZD, za ktorú je zodpovedný podpredseda F. Timmermans, ale DG CLIMA, DG ENVI a DG AGRI spoločne hľadajú akceptovateľné riešenia pre nové európske politiky.

DK zástupca za hlavnú tému označil konkurencieschopnosť európskych poľnohospodárov, na čo treba dostatočné množstvo investícií a motiváciu mladej generácie.

Zástupca Komisie upozornil na významný pokles produkcie slnečnice v roku 2022 v EÚ, ktorej nedostatok bolo možné kompenzovať práve dovozmi z UA.

PT zástupca upozornil, že hoci PT strategický plán SPP bol odoslaný a schválený medzi prvými, PT poľnohospodári ešte stále nepoznajú konkrétne národné pravidlá novej SPP. Upozornil aj na dobu platnosti SPP – predtým platila 5 rokov, teraz len 4. Podľa neho potrebujú poľnohospodári dlhodobé opatrenia, inak nemôžu preukázať žiadny prínos.

ES zástupkyňa upozornila, že budúca SPP musí zohľadniť rolu družstiev, Komisia by mala viac propagovať dôležitosť sektoru pred verejnosťou. Poľnohospodárstvo (a živočíšna produkcia) musí mať zaistenú budúcnosť – na to sú potrebné nástroje riadenia rizík a mechanizmy na riešenie dopadov klimatickej zmeny.

Podľa zástupcu Komisie je nevyhnutné rešpektovať aj iné legislatívne ciele a zopakoval snahu o zjednodušenie SPP vrátane administratívnej záťaže. Pokiaľ sa toto nedeje v praxi, treba kontaktovať národné authority a vyjadriť svoje znepokojenie. Komisia sa usiluje aj o smerovanie platieb poľnohospodárom, ktorí vykonávajú túto činnosť ako svoju hlavnú zárobkovú činnosť, Komisia však ponechala definíciu skutočného poľnohospodára flexibilne na členských štátoch. K propagačnej politike uviedol, že okrem SPP bude zohľadňovať aj ďalšie politické iniciatívy Komisie, vrátane boja

proti rakovine.

Budúce vyhliadky SPP: europoslankyňa Ulrike Müllerová (DE, Renew Europe), bývalý riaditeľ DG AGRI Tassos Haniotis

Ulrike Müllerová (DE, Renew Europe)

Europoslankyňa ocenila profesionalitu C-C a vzájomnú spoluprácu a súhlasila s tým, že na poľnohospodárov sa kladú dodatočné požiadavky v súvislosti s plnením cieľov EZD (aktuálne sa pripravuje 11-12 rôznych legislatívnych návrhov s ďalšími požiadavkami bez toho, aby bola riešená otázka financovania). Rovnako je podľa nej nevyhnutné zaistiť pre SPP v rámci budúceho VFR dostatočný rozpočet. Na záver vyjadrila svoj názor, že by budúca SPP mohla zahŕňať 3. – doplnkový environmentálny pilier.

Diskusia:

RO reprezentantka upozornila, že pokiaľ by UA mala mať prístup na jednotný európsky trh, poľnohospodári musia byť podporení, pričom nikto nesmie byť ponechaný stranou. Upozornil na zložitú situáciu v RO, spôsobenú nielen vlnajším suchom, ale aj tým, že cez RO vedie náhradná doprava za uzavreté čiernomorské prístavy.

IT reprezentant upozornil na negatívne dopady nesprávne nastavených environmentálnych opatrení a SPP. Ďalej spomenul prehlásenie komisára pre poľnohospodárstvo ohľadom konsekvencií vysokej inflácie na rozpočet SPP a tlak na VFR EÚ. Upozornil, že VFR nebol nikdy indexovaný, hoci náklady výrazne rástli, ceny tiež, ale nie na rovnakej úrovni. Komisár upozornil, že niektorí producenti už opúšťajú SPP, čo môže znamenať environmentálne riziko pre európske poľnohospodárstvo. Návrh europoslankyne o 3. pilieri považoval za chybný prístup, odporučil zamerať sa skôr na produktivitu.

Europoslankyňa na záver uviedla, že UA sa nestane členom EÚ v blízkej dobe, pretože musia byť splnené povinné procedúry. Ďalej referovala o návšteve DG AGRI na PL-UA hranici, kde sa zoznámili s výzvami aj prípadmi špekulatívneho správania. Ďalej sa kriticky vyjadrila ku krokom Komisie na pomoc európskej ekonomike v súvislosti s vysokou infláciou. K poznámkam o obchodných dohodách a dovozoch z tretích krajín uviedla, že treba pokračovať v pozitívnych kampaniach propagujúcich lokálnu produkciu, EÚ trh nesmie byť zaplavený produktami z tretích krajín.

Tassos Haniotis

Bývalý riaditeľ DG AGRI (teraz už na dôchodku) vyjadril len svoje osobné stanoviská, nie pozície Európskej komisie. SPP je podľa neho obeťou vlastného úspechu, prešla veľkou premenou od politiky zameranej na podporu poľnohospodárskej produkcie až k súčasným cieľom. Ďalej formou grafu prezentoval trend v znižovaní emisií produkovaných v EÚ (celá prezentácia je priložená k zápisu v českom jazyku). Upozornil, že EÚ je jediným blokom, kde k takému významnému znižovaniu dochádza (bez toho, aby mali poľnohospodári z toho akýkoľvek benefit) a kde sú súčasne poľnohospodári veľmi intenzívne kritizovaní za nedostatočný pokrok. Za jadro znižovania ekologickej stopy poľnohospodárstva označil hospodárenie s pôdou, bohužiaľ ho väčšina návrhov Komisie neberie príliš do úvahy. Upozornil, že na ekonomický rast má zásadný význam produktivita poľnohospodárskych podnikov a vymenoval faktory, ktoré bránia debatám o poľnohospodárskej politike.

Na záver uviedol, že je nutné vysporiadať sa s klesajúcim trendom počtu poľnohospodárov, priame platby nie sú porovnateľné, príjem domácností sa dramaticky líši. Bude sa podľa neho treba sústrediť

na úlohu produkcie, vedy aj obchodu.

Diskusia:

Tassos Haniotis po viacerých pripomienkach reprezentantov krajín potvrdil zmenu mentality Európskej komisie, bude podľa neho potrebné zvoliť niekoľko reálnych tém s reálnymi argumentmi. Za veľmi dôležité označil zvýšenie transparentnosti štruktúry cien naprieč dodávateľským reťazcom. Upozornil aj na to, že vyčlenenie finančných prostriedkov na priame platby má u politikov väčší politický kredit ako vyčlenenie rovnakého objemu prostriedkov na riadenie rizík.

Na záver diskusie uviedol, že problémom poľnohospodárstva je, že ide o malý sektor, preto nebude mať vplyv na výsledok eurovolieb. Odporučil preto prioritizovať témy. Politické diskusie budú podľa neho najviac ovplyvňovať emisie – v tomto ohľade má poľnohospodárstvo možnosť prezentovať svoje možnosti ich ďalšieho znižovania. K UA uviedol, že aj keď sa to nemusí európskym poľnohospodárom páčiť, ale UA je súčasťou európskej budúcnosti. Kedy a či UA do EÚ vstúpi, je neisté, bude však treba prejsť solidaritu a kompenzáciu tým, ktorí budú týmto krokom ovplyvnení.

Ukončenie seminára

DE zástupca na záver workshopu informoval, že druhý workshop sa bude konať 27. 2. 2023, registrácia je možná do 20. 2. 2023.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.